

ตัวอย่างการตั้งรูปวิเคราะห์นามกิตก์ และคำแปลวิเคราะห์

๑.	กัตตุรูป	- โย เทตติ ทหายโก (ชโน).	
	กัตตุรูป	ตัสสีละ โย ธมมํ วทติ สีเลนาติ ธมมาวาที (ชโน).	
	กัตตุฐานะ	ชนใด ย่อมกล่าว ซึ่งธรรม โดยปกติ เหตุนั้น ชนนั้น ชื่อว่า ผู้ให้.	
	สมาสรูป	ตัสสีละ ธมมํ วตตุํ สีลมสฺสาติ ธมมาวาที (ชโน)	
	สมาสรูป	การกล่าว ซึ่งธรรม เป็นปกติ ของชนนั้น เหตุนั้น ชนนั้น ชื่อว่า ผู้มีการกล่าวซึ่งธรรมเป็นปกติ.	
	สมาสรูป	ตัสสีละ โย ธมมาทณสีโลติ ธมมาวาที (ชโน).	
	สมาสรูป	ชนใด มีการกล่าวซึ่งธรรมเป็นปกติ เหตุนั้น ชนนั้น ชื่อว่า ผู้มีการกล่าวซึ่งธรรมเป็นปกติ.	
๒.	กัตตุรูป	ปีตา ปิยติ ตนฺติ ปิโย (ปุตฺโต).	
	กัมมรูป	บิดา ย่อมรัก ซึ่งบุตร นั้น เหตุนั้น บุตร นั้น ชื่อว่า เป็นที่รัก (แห่งบิดา)	
	กัมมรูป	โย ปิยิตเตติ ปิโย (ปุตฺโต)	(สกัมมธาตุ)
	กัมมรูป	บุตร ใด อันบิดา ย่อมรัก เหตุนั้น บุตร นั้น ชื่อว่า อันเขารัก, เป็นที่อันเขารัก (แห่งบุตร)	
	กัมมรูป	ยํ กาทพฺพนติ กิจจํ (กมฺมิ).	
	กัมมรูป	กรรม ใด อันเขา พึงทำ เหตุนั้น กรรม นั้น ชื่อว่า อันเขาพึงทำ, เป็นที่อันเขาพึงทำ (แห่งกรรม)	
๓.	ภาวรูป	เตน คจฺฉยเตติ คฺมนิ . อันเขา ย่อมไป เหตุนั้น ชื่อว่า การไป	(อกัมมธาตุ)
	ภาวรูป	เตน คนฺตพฺพนติ คฺมนิ . อันเขา พึงไป เหตุนั้น ชื่อว่า การไป	
	ภาวรูป	คฺมนิ คฺมนิ. การไป ชื่อว่า คฺมนะ. ปจฺฉิ ปาโก. การหุง ชื่อว่า ปากะ	
๔.	กัตตุรูป	ชโน พฺนฺชติ เตนาติ พฺนฺชํ (วตฺถุ).	
	กัมมรูป	ชน ย่อมผูก ด้วยวัตถุ นั้น เหตุนั้น วัตถุ นั้น ชื่อว่า เป็นเครื่องผูก, เป็นเหตุผูก (แห่งชน)	
	กัมมรูป	สฺตฺโต พฺนฺชียเต เตนาติ พฺนฺชํ (วตฺถุ).	
	กัมมรูป	สัตว์ อันเขา ย่อมผูก ด้วยวัตถุ นั้น เหตุนั้น วัตถุ นั้น ชื่อว่า เป็นเครื่องอันเขาผูก, เป็นเหตุอันเขาผูก	
๕.	กัตตุรูป	ชโน สมฺปเทติ ตสฺสาติ สมฺปทาโน (ปุคฺคโล).	
	กัมมรูป	ชน ย่อมมอบให้ แก่บุคคล นั้น เหตุนั้น บุคคล นั้น ชื่อว่า เป็นที่มอบให้ (แห่งชน)	(สกัมมธาตุ)
	กัมมรูป	วตฺถุ สมฺปทียเต ตสฺสาติ สมฺปทาโน (ปุคฺคโล).	
	กัมมรูป	วัตถุ อันเขา ย่อมมอบให้ แก่บุคคล นั้น เหตุนั้น บุคคล นั้น ชื่อว่า เป็นที่อันเขามอบให้ (แห่งวัตถุ)	
๖.	กัตตุรูป	นทึ ปฺฐมํ ภาวติ ตสฺมาติ ปภโว (ปพฺพโต).	(อกัมมธาตุ)
	กัตตุรูป	แม่นํ้า ย่อมเกิด ก่อน จากภูเขา นั้น เหตุนั้น ภูเขา นั้น ชื่อว่า เป็นแดนเกิดก่อน (แห่งแม่นํ้า)	
๗.	กัตตุรูป	ชโน นีสึทติ เอตถาติ นีสึทฺถํ (ฐานํ).	
	กัมมรูป	ชน ย่อมนั่ง ในที่ นั้น เหตุนั้น ที่ นั้น ชื่อว่า เป็นที่นั่ง (แห่งชน)	
	กัมมรูป	ธมฺโม สุณฺนียเต เอตถาติ สวโน (กาล).	
	กัมมรูป	ธรรม อันชน ย่อมฟัง ในกาล นั้น เหตุนั้น กาล นั้น ชื่อว่า เป็นที่อันเขาฟัง (แห่งชน)	

๑ มีอยู่ใน ‘แบบ’: ชื่อสมาสรูปก็จริง แต่ไม่มีส่วนใดเป็นสมาส ๒ ไม่มีใน ‘แบบ’: เป็นสมาสรูป (พหุพพิทิสมาส)

- วิเคราะห์ที่เป็น กัตตุรูป กัตตุฐานะ (ตัสสีละ) และ กัมมรูป กัมมฐานะ มีประธานในรูปวิเคราะห์เป็นศัพท์เดียวกับอัญญูปท
เมื่อจะแปลวิเคราะห์ ให้ใส่ ย-ต เข้ามาแปล ได้แก่ กัตตุรูป กัตตุฐานะ (ตัสสีละ), กัมมรูป กัมมฐานะ